

det samme. Hele denne Angst for ved Oprettelsen af Menighedsraad at skabe Ufred, tror jeg, man kan spare sig. Saa talte det ærede Medlem om, hvor vanskeligt det var, ja, hvor forkasteligt det var at give Kirken de nuværende Kirkemidler, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Borgerbjerg) talte om det samme. Han havde dog opfattet det, som rigtigt er, at jeg sagde om disse Midler, at de vare Statens. Ja, det har jeg altid sagt, det vedkender jeg mig ogsaa nu, jeg tror, man vanskelig kan komme til nogen virkelig begrundet Paastand af anden Art, end at disse Midler ere Statens; men det, jeg har sagt, er, at jeg vilde ønske, at den Dag maatte komme, da man vilde sige: Nu tage vi disse Midler og give Kirken dem. Det ærede Medlem sagde, det er saa farligt. Men hele det Spørgsmaal ligger jo slet ikke for, og Rigsdagen kan maaske til den Tid have helt andre Anskuelser. Det vilde være saa farligt, sagde han, fordi Kirken vilde kunne ende som Fritænkirkirke derved, at et Flertal i Kirken blev Fritænkere, og det ærede Medlem spurgte mig, om jeg havde gennemtænkt hele denne Sag. Nu vil jeg slet ikke paastaa, at jeg har gennemtænkt hele Sagen, man skal være meget sikker i sin Sag, inden man kommer og siger: denne Sag har jeg gennemtænkt fra Ende til anden; thi der kan dog altid være et eller andet Punkt, som er mindre gennemtænkt eller, som man har tænkt mindre paa, men jeg vil dog sige, at noget har jeg tænkt paa den Sag, det er ikke noget, jeg er kommen i Tanker om hverken i Gaar eller i Dag. Jeg har navnlig tænkt mig, at naar det i Grundloven hedder, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening, saa bliver det ved at staa i Grundloven, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening, og naar den lovgivende Magt har lagt disse Midler hen til Kirken, saa længe den er evangelisk-luthersk Folkekirke, saa vil Lovgivningsmagten, naar den ikke var det, sige: nu vedtage vi en Lov, hvorved vi tage disse Midler tilbage igen. Det er nu min enfoldige Tanke, og jeg tror, at den stemmer med Grundloven, og jeg kan slet ikke se noget forskrækkelig forkert i at gaa den Vej. Det ærede Medlem har ogsaa talt meget om Præsteløftet, og forleden Dag talte han om, hvor galt det var at give disse Løfter. Det var saaledes sikkert nok, at der i den augsburgske Konfession tales om Bodens Sakramente, og at Præsterne ikke respektere dette. Det forlod det ærede Medlem i Gaar, og

det var meget klogt af det ærede Medlem. Jeg nævner det blot i Dag for at gøre opmærksom paa, at det ærede Medlem har forladt det, og fordi vi kunne gaa ud fra, at Præsterne holde deres Løfter ligesom andre Mennesker. Det ærede Medlem talte meget om, at det var Højesteret, der i sidste Instans havde Afgørelsen i Stridssager inden for Kirken, og det beviste, sagde han, netop, at Kirken var en borgerlig Indretning. Jeg ser ikke, at det beviser, at Kirken er en borgerlig Indretning; thi vi have ikke anden Domstol i sidste Instans end Højesteret, den er baade borgerlig og gejstlig Domstol i Landet, den ypperste Spidse af den tredie Statsmagt er Højesteret, den have vi alle at bøje os for, hvad enten vi ere gejstlige eller ikke gejstlige, og hvad enten det er gejstlige eller ikke gejstlige Stridssager, der er oppe, have vi kun Højesteret at gaa til, og naar Højesteret er en gejstlig Domstol lige saavel som en almindelig borgerlig, civil Domstol, beviser det virkelig ikke, at naar man gaar med Sager til Højesteret, saa er Folkekirken er borgerlig Indretning, det er ikke noget Bevis. Jeg ser nu heller ikke, det er saa farligt at have Højesteret til gejstlig Domstol, men er det ærede Medlem saa forlegen dermed, hvorfor holder han saa ikke paa Kirkekonciliet? (*H. Holm*: Jeg holder jo netop paa Højesteret!) Naa, det er udmærket, saa ere vi i alt Fald enige om Slutningen, saa drejer Uenigheden sig blot om disse Tanker, det ærede Medlem har, om, at naar vi gaa til Højesteret, er det bevist, at det er borgerlige Sager; det er det ikke. Man kan gaa til Højesteret med de mest forskellige Sager. Det ærede Medlem sagde, at han havde ogsaa sagt, at Folkekirken var en borgerlig Indretning af en særegen Art. Det ærede Medlem talte første Dag om Folkekirken som alene borgerlig Indretning. Nu siger han, at han har indrømmet, at det var af en særlig Art, for den skulde jo virke til det religiøse Livs Fremme. Ja, det beviser slet ikke noget om Folkekirkens Væsen, men kun om dens Formaal. Det ærede Medlem nævnede her som Folkekirkens Formaal, at den skal virke til det religiøse Livs Fremme. Jeg vil nu ikke engang indrømme, at det er nogen rigtig Definition af dens Formaal; for den skal ikke virke for det religiøse Livs Fremme i *Almindelighed*. Saa maatte man jo medtage alle religiøse Partier. Muhamedanismen er ogsaa en Religion, men den har meget lidt med Folkekirken at gøre. Saa det er ikke nogen heldig Definition. Det er det evangelisk-luther-